

19 OKT 2009

POLITIET

JUSTISDEPARTEMENTET	
30 OKT 2009	
SAKSNR.:	200904409
AVD/KONT/BEH:	RBAI-KI HAS
DOK.NR. 103	ARKIVKODE: 625

Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

<i>Dens referanse</i>	<i>Vår referanse</i>	<i>Dato</i>
200904409-RBA- K/HAS/FMA	2009/01836-28 008	26.10.2009

Høringssvar - forslag til fremtidig organisering av nødmeldetjenesten, 112-rapporten

Politidirektoratet (POD) viser til Justisdepartementets (JD) brev av 10.7.2009 og rapport med forslag til fremtidig organisering av nødmeldetjenesten.

I PODs høringsbrev av 4.8.2009 (vedlagt) til politimestrene, sjefene for politiets særorganer og sysselmannen på Svalbard har direktoratet bedt spesielt om å være oppmerksom på forholdet og grenseflatene mellom de foreslåtte 112-sentralene og politiets oppgaver som lokal redningssentral (LRS) med de oppgaver som følger av Kgl. res av 4. juli 1980 om organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge. Det er også bedt om en vurdering av 112-rapportens anbefaling av modell (modell C) for en framtidig organisering av nødmeldetjenesten, og en vurdering av praktiske forhold og konsekvenser som ikke er spesielt belyst i 112-rapporten.

Politimestrenes høringsuttalelser vedlegges. Disse har til dels sammenfallende vurderinger av foreslått rammemodell og drøfter ulike prinsipielle, organisatoriske, administrative og operative forhold. I tilknytning til modell C pekes det på uklarheter om nødsentralenes ansvar og oppgaver sammenholdt med politiets rolle og ansvar. Det vises særlig til vedlagte høringsuttalelser fra politimestrene i Hordaland, Rogaland, Salten og Haugaland & Sunnhordland.

Nedenfor følger Politidirektoratets synspunkter på 112-sentralens rolle med omtale av enkelte prinsipielle forhold og momenter som trenger nærmere avklaring og presisering.

Generelt

Politidirektoratets høringssvar har tatt utgangspunkt i arbeidsgruppens mandat om å utrede alternative løsninger dersom dagens ordning med 11x-sentraler utvikles. Mandatet har ikke omfattet en vurdering og sammenligning av forslag til nye løsninger og dagens organisering, eller mulige forbedringspotensialer for dagens ordning.

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

Arbeidsgruppen anbefaler modell C for en fremtidig organisering av nødmedtjenesten. Direktoratet ser fordeler med en overordnet rammemodell dersom 11x-sentralene avvikles, men tar ikke konkret stilling til detaljene i den anbefalte modellen da det er flere forhold som etter vårt syn ikke er tilstrekkelig utredet. Direktoratet forutsetter å bli involvert i den videre prosess for utvikling av nødmedtjenesten.

Etter direktoratets syn fungerer dagens samhandling og oppgaveutførelse mellom de ulike nødsentralene og nodetatene i det alt vesentlige godt. Eventuelle nye løsninger for økt brukerorientering og publikumsvennlighet må bygge på, ivareta og videreføre positive elementer i dagens nødmedtjeneste. Nye løsninger må ikke medføre endringer i grensesnittet mellom nodetatene. Eventuell innføring av ett felles nødnummer og 112-sentraler må heller ikke føre til en ansvarsoverføring fra politiet til de foreslåtte sentralene, og nye løsninger må utformes slik at det ikke skapes uklarheter om roller og ansvar. Nye løsninger må ikke medføre risiko for at det etableres et nytt avgjørelsesnivå på politiets ansvarsområder.

Innføring av nytt felles nødnummer vil fjerne dagens muligheter for tverrsektoriell varsling gjennom eksisterende nødnumre. Nødstedte som opplever å ikke komme frem til politiet, eksempelvis ved større hendelse med stor belastning, vil ikke lenger kunne ringe et av de andre nødnumrene for å få hjelp. Feilansrop på 112 er i dag en utfordring som kan forsinke personer i nød i å oppnå kontakt. Dette problemet vil imidlertid ikke forsvinne ved bare å flytte termineringsstedet for 112-anropet. Ett felles nødnummer og forsinkelse/redundans på grunn av feiloppringninger kan i verste fall isteden innebære ekstra forsinkelse for meldingen kommer frem til relevante nodetater. Uansett termineringssted for 112-anrop må problemet med feiloppringninger søkes løst med tekniske og andre tiltak.

Arbeidet med å innføre ett nødnummer begrunnes også med harmonisering til EU. I forhold til 112 som felles nødnummer innenfor EU og behovet for at Norge harmoniserer seg mot dette, kan det argumenteres for at dette allerede er oppfylt med bakgrunn i at 112 i dag er terminert hos politiets døgnbemannede operasjonssentraler som enkelt kan viderekoble til øvrige nodetater. Europeiske borgere på besøk i Norge kan derfor raskt skaffe seg hjelp på tilsvarende måte som i hjemlandet.

Forholdet mellom de foreslåtte 112-sentralene og politiets ansvar

Politidirektoratet viser spesielt til høringssvaret fra politimesteren i Hordaland om 112-sentralenes funksjon og arbeidsoppgaver på side 1 og 2. I likhet med uttalelsene fra de øvrige politimestrene illustrerer høringssvaret fra politimesteren i Hordaland utfordringene som knytter seg til grensesnittet mellom politiet og en 112-sentral.

Operatørens rolle og ansvar på 112-sentralen må etter direktoratets vurdering være å frembringe mest mulig informasjon for operatørens vurdering av meldingen og iverksettelse av adekvat varsling for nødhjelp. Alle nødmeldinger som 112-sentralen mottar kan etter sitt innhold innebære et behov for politisær innsats, enten alene eller i samvirke med og/eller for å støtte øvrige nodetater. Dette kan medføre behov for dobbel- eller trippelvarsling. Eksempelvis vil et nodanrop som primært oppfattes som helserelatert også kunne tilsi behov for politiinnsats selv om innsatsressursen fra helse ikke spesifikt ber om politibistand. Direktoratet forutsetter at meldinger i slike tilfeller umiddelbart overføres til operasjonssentralen i aktuelt politidistrikt som iverksetter og koordinerer de tiltakene som politiet finner grunn til. Veiledning til melder innenfor politiets ansvarsområde knyttet til politiets innsats i en nødsituasjon, må ivaretas av politiet.

Når politiet er på et åsted/skadedsted/innsatsområde har politiet den overordnede koordineringen av den samlede innsats på stedet. Dette ivaretas av politiets operasjonssentral via politiets innsatsleder i samarbeid med de øvrige fagledere fra brann og helse. I forhold til beskrivelse av 112-sentralens oppgaver vil direktoratet presisere at kommunikasjon til/fra skadedsted skal gå mellom politiets innsatsleder og politidistriktets operasjonssentral. Operasjonssentralen vil kommunisere med 112-sentralen som ikke kan ha annen oppgave enn å frembringe ressurser fra helse og /eller brann. 112-sentralen kan i slike tilfeller ikke forestå noen overordnet koordinering på stedet.

Redningstjenestens struktur, organisering og ledelsesansvar opp mot 112-sentralenes foreslåtte oppgaver er spesielt vurdert med bakgrunn i politiloven § 27 og Kgl.res. av 4. juli 1980 om organisasjonsplan for redningstjenesten i Norge. Rapporten kan på enkelte steder gi grunn til tvil om hva arbeidsgruppen har ment om 112-sentralenes rolle sammenholdt med politiets ansvar for å iverksette, organisere og koordinere redningsinnsats og annen type innsats. Etter Politidirektoratets vurdering vil redningstilfeller ikke skille seg fra det som er nevnt ovenfor vedrørende politiets ansvar og rolle opp mot 112-sentralens rolle. Politidirektoratet kan derfor ikke slutte seg til begrunnelsen for modell C slik det uttales i rapportens pkt. 12.1 (s.106): *I modell C har 112-sentralen ansvaret for utalarmering og ressurskoordinering både for brannvesen og helsejeneste, og forholdene ligger derfor godt til rette for samordning av innsatsen. ... Både ved trafikkulykker, branner, arbeidsulykker, drukning og ikke minst ved hendelser med stort antall skadde som vasulykker, transportulykker (buss, fly og tog) og eventuelle terrorhandlinger, vil modellen kunne fungere godt i forhold til rask respons og god samordning av innsatsen til alle de involverte etatene.*

Ovenstående tilsier etter direktoratets vurdering at 112-sentralens rolle og ansvar vil være det samme som for dagens 11x-sentraler. Gevinsten av å etablere 112-sentral er imidlertid usikker for politiet da terskelen for å overføre anropet til politiet må være lav fordi det bare kan aksepteres at 112-sentralen selekterer bort helt åpenbare unødige meldinger.

Taushetsplikt og personvern

Politimesteren i Hordaland beskriver i sin høringsuttalelse på side 3 og 4 eksempler på hvordan problemstillinger knyttet til taushetsplikt og personvern i praksis kan oppstå, og påpeker at taushetsplikten er utilstrekkelig drøftet i rapporten.

Arbeidsgruppens forutsetninger for samtlige modellforslag er bl.a. at personellet er ansatt i 112-sentralen som eget forvaltningsorgan og underlagt taushetsplikt tilsvarende helsepersonelloven. Realiseres 112-sentraler vil disse organisatorisk være løsrevet fra nodetatene, og det er derfor viktig at personvernensyn ikke medfører taushetspliktsregler med risiko for at politiets muligheter til å ivareta eget ansvar blir svekket.

Etter direktoratets syn må taushetsplikten vurderes med utgangspunkt i rolle og ansvar for 112-sentralen sammenholdt med at personellet verken vil være tilsatt i politiet, helsevesenet eller brann. Personer som ringer 112-sentralen vil kontakte en *varslingssentral*, ikke nodetatene. 112-sentralens hovedansvar må være å iverksette adekvat varsling for nødhjelp, og det er derfor ikke gitt at taushetsplikt for 112-sentralens personell skal være tilsvarende regulert overfor nodetatene som overfor allmennheten.

Direktoratet mener at 112-sentralens personell vanskelig kan pålegges taushetsplikt overfor politiet for noen del av informasjonen en nodstedt/melder gir direkte til 112-sentralens personell. For informasjon av helsemessig og personlig art om den nodstedte som 112-

sentralen mottar fra helsetjenestens innsatspersonell, kan det imidlertid være riktig å opprettholde dagens ordning ved å gi helsepersonellovens taushetsbestemmelser anvendelse for 112-sentralens personell.

Rapporten redegjør for løsningene i de nordiske landene, men så vidt sees uten å berøre hvordan taushetsplikten er regulert eller hvordan personvern hensyn har påvirket valgte ordninger for landenes nødmedtjenester. Politidirektoratet peker på at taushetsplikt ikke later til å ha vært til hinder for ordningen i Danmark med 112 som felles nødnummer der anropene mottas av politiets alarmsentraler med videreformidling til brann/helse.

Organisatoriske og juridiske konsekvenser

Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes et nytt statlig forvaltningsorgan med nasjonalt ansvar for den samlede nødmedtjenesten. Forvaltningsorganet skal ha ansvar for driften ved alle 112-sentralene samt for alle fellesoppgaver.

Etablering av et nytt sentralt forvaltningsorgan vil etter direktoratets oppfatning føre til ytterligere fragmentering og en uheldig økning av antall organ innen rednings- og beredskapsområdet. Etter direktoratets syn er det viktig at tjenesten har tilknytning til et operativt fagmiljø der man kan dra nytte av eksisterende kompetanse. Tjenesten bør forankres i et eksisterende organ med nødvendige tilpassninger, underlagt Justisdepartementet.

Ved eventuell etablering av felles nødnummer og 112-sentral støtter direktoratet at oppgaver og ansvar reguleres i egen særlov.

Politidirektoratet er imidlertid tvilende til om det er tilstrekkelig grunn til å avvikle dagens 11x-sentraler. Direktoratet viser også til den modell som er valgt i Danmark, jf arbeidsgruppens rapport pkt. 9.4 og direktoratets uttalelse av 19.10.2004 til JD vedrørende utredning om forenkling og effektivisering av nødmedtjenesten (FENN-rapporten) der direktoratet stilte seg positiv til denne modellen. Uttalelsen vedlegges under henvisning til arbeidsgruppens mandat om å ta utgangspunkt i FENN-rapporten og høringsuttalelsene til denne.

Den danske løsningen vil neppe ha større administrative og økonomiske konsekvenser sammenholdt med modell C. I så fall vil Politidirektoratet ha et overordnet ansvar hvilket antas å være positivt i administrativt og økonomisk henseende sett opp mot å etablere et helt nytt forvaltningsorgan.

Behovet for utdanning av operatører innen de ulike kompetanseområdene på 112-sentralene, samt opplæring i bruk av samband og GIS mv., kan tilrettelegges gjennom etablerte systemer ved Politihøgskolen.

Pilot

Arbeidsgruppen foreslår at det gjennomføres et pilotprosjekt knyttet til SAMLOK-prosjektet i Drammen. Bakgrunnen for prosjektet har vært et felles ønske fra lokale parter om effektivisering og bedre samhandling mellom nodetatene. Forutsetningen for prosjektet har vært at etatene skal beholde sine egne nødnumre og arbeide fra egne operasjonsrom som ligger i samme bygg/etasje. SAMLOK er derfor pr. definisjon et samlokaliseringsprosjekt som pr. i dag ikke er tilrettelagt for felles 112-mottak. Prosjektet er fortsatt i en oppbyggingsfase og vil ikke være i full drift før i 2010 da alle etatene forventes å være på

plass. Politidirektoratet legger til grunn at SAMLOK gjennomføres etter sin opprinnelige intensjon, og at en eventuell pilot knyttet til ett felles nødnummer og en 112-sentral ikke trekkes inn i SAMLOK-prosjektet. Et eventuelt pilotprosjekt bør derfor organiseres utenfor SAMLOK-prosjektet og gjenspeile den organiseringen som fremgår av modell C.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet legger til grunn at en eventuell opprettelse av nye 112-sentraler etter foreslått modell ikke får endringer for politiets ressurser. Dette innebærer at personellressurser og kostnader til drift og personal i forbindelse med operasjonssentralene må være på dagens nivå, og inflasjonsjusteres må lik linje med øvrige driftskostnader knyttet opp mot Kap 440 og Kap 441.

Forslaget om modell C innebærer at det er behov for nyutvikling og teknisk integrasjon mellom politiets operasjonssentraler og nye 112-sentraler. Det forutsettes at det bevilges friske midler til denne type utvikling.

Avslutning

Politidirektoratet er tvilende til om det er tilstrekkelig grunn til å avvike dagens 11x sentraler og å etablere et nytt sentralt forvaltningsorgan organ for administrasjon og ledelse av nødmedtjenesten. Dagens nødmedtjeneste fungerer i all hovedsak godt, og vil kunne forbedres gjennom enda bedre rutiner, opplæring og tekniske løsninger. Som alternativ modell peker direktoratet på den modellen man har valgt i Danmark. Det kan imidlertid være behov for bedre formell forankring av nødnummer 112 til politiet. En slik forankring kan gjøres i politiloven.

Med hilsen

Ingelin Killengreen

Vedlegg